

Baví mě poezie dokonalého pohybu, říká šermíř Patočka

21.6.2024 - | Vysoké učení technické v Brně

Podařilo se vám zašermovat si ve dvoraně rektorátu VUT?

Ve dvoraně šermovali z mužské i ženské kategorie vždy jen čtyři nejlepší šermíři, do tohoto výběru jsem se bohužel nedostal. Zbytek turnaje probíhal v hale brněnského Sokola, kde na rozdíl od rektorátu bylo možné natáhnout nikoliv jednu, ale šest planší. (*planš vymezuje prostor, kde se šermuje, pozn. red.*)

V rámci Evropského univerzitního šermířského poháru se šermovalo ve dvoraně rektorátu VUT | Autor: Martin HorváthNa turnaji se sešly tři desítky mužů a dvacítká žen z osmi států Evropy. Co vůbec předcházelo možnosti se jej zúčastnit?

Náš sport je malý, takže nebyla žádná podmínka ani kvalifikace. V tomto ohledu je šerm unikátní sport a je příjemné, že v malé komunitě můžete znát mnoho lidí osobně. Navíc v českém žebříčku je pouze jedna liga, takže i když začínáte, hned šermujete ve stejné lize s olympioniky. Mimochodem, šerm kordem je sportovní disciplína, která je na olympijských hrách od jejich úplného začátku.

Setkáváte se u laiků s nějakou zcela mylnou, nesmyslnou představou o šermu kordem?

Hodně často se setkávám s představou, která je založená na filmu Tři mušketýři. Většina lidí si taky vybaví historický šerm, ale tato disciplína s námi vlastně nesouvisí, snad jen tím, že držíme v ruce nějakou zbraň, zbytek je zcela jiný. A s čím přijde laik do kontaktu úplně nejvíc, tak je scénický šerm, který je spíš podobný divadlu. Naopak šerm kordem je sportovní disciplína, která se řídí striktními pravidly.

Lidé si pod pojmem "šerm" často představí spíše historický nebo scénický šerm | Autor: Martin HorváthTo znamená, že ve scénickém šermu vůbec nejde o zásah, ale jenom o to předstíráni souboje?

Můžu to demonstrovat na příkladu šermu kordem, kde častá rada od trenérů zní: „Natáhni ruku!“ Protože občas stačí natáhnout ruku ve správnou chvíli a soupeř vám třeba sám naběhne na zásah. Kdybyste toto zařvala na scénickém šermu a šermíř by vás poslechl, mohl by protivníkovi způsobit dost vážné zranění.

Když se řekne meč, je jasné, že jde o velkou a těžkou zbraň. Naopak kord působí poměrně subtilně a ohebně. Jak je vlastně těžký?

Kord váží asi tři čtvrtě kila. Ještě bych ale dodal, že ve sportovním šermu existují další dvě disciplíny: fleret, který je ještě lehčí a ohebnější, a šavle, která na rozdíl od kordu a fleretu je i sečnou zbraní. Na soutěžích to může vypadat, že kord je hodně ohebný, ale ve skutečnosti je celkem tuhý a pokud se při zásahu soupeřem zbraň ohne do oblouku, tak už zásah docela cítíte. S čím jako šermíř kordem naopak trochu válčíte, je setrvačnost zbraně, protože je poměrně dlouhá. Úplně nejdůležitější je mít nad zbraní absolutní kontrolu.

"Je to malý sport, hodně se známe," říká Patočka (na fotce pátý zprava) | Autor: archiv M. Patočky

Takže máchání kordem zleva doprava, jako vidíme ve filmech, je nesmysl.

Přesně tak. Řekl bych, že devadesát procent šermu se odehrává ve čtverci 30x30 centimetrů před vámi.

Proč jste si vlastně vybral šerm jako sport, kterému se budete věnovat?

Vždycky mi to připadalo jako unikátní sport, který kombinuje fyzickou s nutností přemýšlet, protože velká část tohoto sportu je o tom, abyste zmátli soupeře. Potřebujete ho klamat tělem a přesvědčit, že něco chystáte, ale nakonec uděláte něco úplně jiného.

Já jsem začal šermovat až na vysoké. Zapsal jsem si šerm jako sport přes CESA v rámci tělocviku. A doporučuji to každému, koho by šerm zajímal. Nikde jinde vám to nenabídnou zadarmo. Bohužel jsem začal šermovat v roce, kdy vypukla pandemie covidu. Dodnes si pamatuji lekci, kdy nám na konci učitel řekl: „Tak, vláda právě zavřela školy“. Ten den jsem se poprvé učil bodat do protivníka. Když nebylo možné šermovat ve škole, přihlásil jsem se do šermířského klubu u nás v Třebíči a na VUT jsem začal chodit šermovat zase až od třetího ročníku studia, po pandemii.

Vy jste říkal, že jste se musel naučit bodnout do člověka. Není to trochu proti lidské přirozenosti?

Ne, to bylo úplně v pohodě (smích). Byl bych moc rád, kdyby zaznělo, že šerm je jeden z nejbezpečnějších sportů, jaký můžete dělat. Naše vybavení má opravdu extrémně přísnou certifikaci. Jediná kůže z protivníka, kterou vidíte, je jeho neozbrojená ruka. A do té se sice občas můžete trefit, ale to je velmi často vina toho, kdo vám tam tu ruku nastavil. Jediné zranění, ke kterému občas dochází, jsou zvrtnuté kotníky, když šermíř špatně došlápne.

Jak moc je šerm fyzicky náročný? Ptám se i proto, že šermířský postoj není úplně přirozený...

Je to fyzicky hodně náročný sport. Snažíme se v rámci tréninku i o kondiční průpravu. Já také chodím běhat nebo do posilovny. Cvičení je důležité i pro kompenzaci druhé části těla, protože při šermu disproporčně zatěžujete pravou nebo levou stranu. Je to trošku sport pro kraby, pohybujete se bokem.

Marek Patočka začal se šermem až na vysoké (na fotce druhý zprava) | Autor: archiv M. Patočky

Jak často trénujete? Daří se vám sport skloubit se školou?

Trénuju jednou až dvakrát týdně. Skloubení je pro mě náročnější tím, že studuju fyzikální inženýrství a dělám vědeckou techniku, která je dost pomalá a instalace a rozebrání mikroskopu mi také zabere nějaký čas. Občas se stane, že z mikroskopu najednou začnu dostávat dobré obrázky a pak je od něj těžké odejít na trénink. To pak většinou přijdu pozdě.

Co vás na šermu nejvíc baví?

Chtělo by se říct vítězství. Ale když prohrajete s lepším šermířem a povede se vám třeba moc pěkný zásah, na který jste si toho člověka připravili, povodili si ho a pak jste precizně provedli nějakou akci, je to skvělý pocit. Baví mě ta dokonalost, poezie pohybu. Jeden dokonalý zásah. A úplně nejlepší je, když se vám těch pěkných zásahů podaří několik po sobě a porazíte silnějšího šermíře 5:4.

Zmínili jste, že disciplín ve sportovním šermu je několik. Zůstanete věrný kordu, nebo vás láká někdy přesedlat - třeba dočasně - i na něco jiného?

Zůstanu u kordu. Jsou šermíři, kteří si občas zašermují i jinou disciplínu, ale vždy narážíte na to, že v jiných disciplínách jsou jiná pravidla, která zásadně ovlivňují to, jak souboj probíhá. Celý rytmus toho sportu je najednou jiný. Takže u mě vyhrává kord.

<https://www.zvut.cz/sport/-f38168/bavi-me-poezie-dokonalého-pohybu-rika-sermir-patocka-d260619>